

Rapportering fra Vandreboka – Troms, våren 2008

INNLEDNING	2
OPPSUMMERING AV INTERVJUENE OG SAMTALENE I TROMS	3
ELEKTRO - TROMS	3
<i>Intervju med lærling i telekommunikasjonsfaget</i>	<i>3</i>
<i>Intervju med instruktør i telekommunikasjonsfaget</i>	<i>3</i>
<i>Samtale med LUT – elektro</i>	<i>4</i>
<i>Oppsummering Elektro.</i>	<i>5</i>
DESIGN OG HÅNDVERK/ FRISØR - TROMS	5
<i>Intervju med lærling i frisørfaget</i>	<i>5</i>
<i>Intervju med instruktør i frisørfaget</i>	<i>6</i>
<i>Samtale med LUT - frisørfaget</i>	<i>6</i>
<i>Evalueringssamtale med LUT – frisørfaget, juni 2008</i>	<i>7</i>
<i>Oppsummering Design og håndverk/ frisør</i>	<i>10</i>
OPPSUMMERING OG ANBEFALINGER FOR VANDREBOKA I TROMS	11

Innledning

Vandrebokas deltagere i Troms er knyttet til utdanningsprogrammene elektro og design og håndverk/frisør.

Dette året har vi hatt fokus på overgang skole – bedrift. Det har gitt oss innsikt i hvordan overgangen har foregått og hvordan elever og opplæringsansvarlige i bedriftene har opplevd det. Grunnlag for rapporten er strukturerte intervjuer med enkeltpersoner og samtaler med LUT i januar 2008, samt en evalueringssamtale med representanter fra LUT i frisørfaget i juni 2008.

- Lærling i frisørfaget
- Fagansvalig/ instruktør i frisørfaget
- LUT – frisørfaget
- Repreranter skole- og bedriftspartene i LUT – juni 2008
- Lærling i telekommunikasjonsfaget
- Instruktør i telekommunikasjonsfaget
- LUT – elektro

I tillegg til disse intervjuene og samtalene er studier av oppgavetekster og dokumentasjon fra elever og lærlinger grunnlag for forståelse av innholdet i samtalene som gjelder frisør opplæringen.

Hensikten med intervjuene/samtalene har vært å finne eksempler på hvordan de ulike aktørene i opplæringen arbeider, og å finne fram til tiltak, som kan gjøre opplæringen enda bedre i forhold til målene i prosjektet. Samtalene i LUT hadde også til hensikt å drøfte erfaringene basert på den innsikten LUT har i prosjektet som helhet og å finne fra til felles tiltak innen Design og håndverk/frisør og elektro.

Utvelgelse av informanter har delprosjektlederne i Troms hatt ansvar for.

Intervjuene/samtalene ble gjennomført i begynnelsen av januar 2008. I tillegg til disse samtalene ble det gjennomført en evaluerings- og planleggingsamtale med representanter fra LUT i frisørfaget i Juni 2008.

Intervju av lærling og instruktør i elektro/ telekommunikasjonsfaget foregikk i Relacoms lokaler i Tromsø, mens resten av intervjuene og samtalene med LUT i begge fagområdene ble gjennomført på Fylkeshuset. Intervjuer og samtaler ble delvis gjennomført parallelt av praktiske årsaker og ble ledet av Grete Haaland Sund, Arne Roar Lier og Steinar Karstensen. Samtalene ble gjennomført i samsvar med vedlagte temabaserte intervjuguider, som var felles for alle fylkene. En i forskerteamet skrev notater underveis og samtalene ble tatt opp. Intervjuene varte fra ca en halv time til en time. Forskjellen i bruk av tid har sin årsak i kjennskap til temaene.

Intervjuene og samtalene i frisørfaget gir, sammen med studier av oppgavetekster, elev- og lærlingdokumentasjon og kommunikasjon mellom elev/ lærling og lærer/instruktør, god innsikt i frisør opplæringen i Tromsø. Innen elektro gir intervjuer og samtaler gode eksempler i forhold til Vandrebokas mål, men ikke innsikt i opplæringen som helhet. Opplæringen i skole belyses gjennom samtale med to lærlinger som har vært elev der og med instruktør i en bedrift, som også er leder i LUT.

Intervjuene var tematisert innenfor følgende områder:

- Overgang skole – bedrift
- Bruk av dokumentasjon / mappe i lærlingtilsettingen
- Bruk av læringsplattform
- Dokumentasjon knyttet til opplæring i bedrift.

Oppsummering av intervjuene og samtalene i Troms

Først i dette kapitlet oppsummeres intervjuer og samtaler i elektro. Deretter følger oppsummering av intervjuer og samtaler i frisørfaget. Til slutt oppsummeres våre anbefalinger for veien videre i prosjektet Vandreboka – Troms.

Elektro - Troms

Intervju med lærling i telekommunikasjonsfaget

Overgang skole – bedrift

Lærlingen trives godt i bedriften og mener opplæringen fungerer kjempefint. Han mener imidlertid at det er stor avstand mellom det han lærte i VKI og det han gjør i bedriften, og mener han har lite bruk for det han har lært i VKI. Grunnkurset var bedre enn VKI, for det var bortkastet. På skolen ble elevene vurdert ut fra det skriftlige, mens han i bedriften blir vurdert ut i fra det praktiske arbeidet. 60-70% av tiden gikk med til dokumentasjon, mens i bedriften arbeides det hele tiden.

Bruk av dokumentasjon / mappe i lærlingtilsettingen

Lærlingen søkte på den utlyste stillingen. Bedriften så på karakterer og fravær, men så ikke på mappa i forbindelse med tilsettingen.

Bruk av læringsplattform

Brukte Imentor, og det var greit at de kunne lever flere ganger for å forbedre karakteren. De ble etter hvert lei av å forbedre arbeidene sine - lei av alt det skriftlige på skolen. Lærlingen liker Imentor, men det må forbedres, da det er mye småfeil.

Dokumentasjon knyttet til opplæring i bedrift

Det brukes liten tid på dokumentasjon. Dokumentasjonen er basert på kundens behov, og halvårsoppgavene skal dokumenteres med mye mindre omfang enn på skolen. Ca. 4 sider inklusive bilder.

Intervju med instruktør i telekommunikasjonsfaget

Overgang skole – bedrift

Det er stor forskjell på vektleggingen i skole og bedrift. Instruktøren mener de ikke kan begynne med oppdragelse av lærlingene og at det må skje i skolen. De har heller ikke råd til å ta inn vanskeligstilte. Han mener det er gunstig å ikke være med i et opplæringskontoret slik at de kan ta ansvar for opplæringen selv.

Fravær er viktig, må være lite, samt god orden. Alle må skrive om det de gjør på fritiden, sier mye om lærlingen.

Instruktøren mener allmennfagene burde integreres i skolen, da det er behov for også denne typen kompetanse for å gjøre godt fagarbeid i bedriftene.

Både omfang, innhold og form på dokumentasjonen er svært forskjellig i skole og bedrift. Her må det gjøres noe for at skolen kan tilpasse seg bedriftenes behov.

Bruk av dokumentasjon / mappe i lærlingtilsettingen

Elevens dokumentasjon brukes ikke i forbindelse med tilsetting av lærlinger. Han har ikke sett på elevenes dokumentasjon.

Bruk av læringsplattform

Instruktøren mener at Imentor ikke fungerer. Han er veldig skuffet over Imentorsystemet og mener han ikke har tid til å tulle med sånt. Han vil heller bruke mail. Imentor skulle brukes slik at prøvenemnda kunne se hva lærlingen hadde gjort i lærlingtida, men det fungerer ikke. Han mener det er i bedriften de ser hva lærlingene kan.

Dokumentasjon knyttet til opplæring i bedrift.

I bedriften planlegges og dokumenteres jobben gjennom mobiltelefonen. Denne dokumentasjonen mangler egenrefleksjon, som tas opp i halvårssamtalene. En halvårsoppgave kan bestå i å ringe opp kunden, planlegge gjennom noen få linjer og en enkel dokumentasjon, max 2 sider med bilder. Hvis mulig får de til en enkel refleksjon i etterkant av jobben.

Samtale med LUT – elektro

Medlemmer fra skolen var ikke representert i LUT, og det er derfor bedriftenes aktører og delprosjektleder fra fylket, som deltar i samtalen.

Overgang skole – bedrift

Det er stor forskjell på opplæringen i skole og bedrift, og overgangen er enorm. Dette gjelder blant annet dokumentasjonen. Begge lærlingene mener det er vanskelig å komprimere 20 sider dokumentasjon fra opplegget i skolen til 2 i bedriftene nå. Instruktøren sier blant annet: *det er jo en annen verden i bedriftene og i skolen – det arbeidet som var gjort i morres ble dokumentert på 6-7 minutter...* Lærlingene er kritiske til dokumentasjonene i skole og lurer på om de skal skrive om HMS hver gang de gjør en jobb. Mange av elevene ble lei av å skrive og lærlingen mener 90% av tiden i elektrofagene ble brukt til dokumentasjon og 10% til å arbeide praktisk.

I skolen er det å planlegge og vurdere arbeid noe helt annet i bedriftene.

Alle er enige om at skolene bør høre mer på arbeidslivet både i forhold til arbeidsoppgavene og dokumentasjonen. Det bør jobbes mer praktisk i skolen og være mer utplassering i stedet for å være på skolen. Det bør skrives mye mindre! Alle er enige om at dersom elevene lærte å dokumentere på en hensiktsmessig måte i skolen kunne de jobbet mer og lært mer!

Bruk av dokumentasjon / mappe i lærlingtilsettingen

Arbeidslivet har ikke sett på elevenes dokumentasjon i det hele tatt.

Bruk av læringsplattform

Imentor fungerer ikke!

Dokumentasjon knyttet til opplæring i bedrift.

Dokumentasjonen i bedriftene er knyttet direkte til oppdragene og kundenes behov og krav. Planlegging og vurdering av kvalitet på arbeidet i bedriftene, handler om å vurdere ordren fra kunden, finne ut hvordan arbeidet skal gjøres, gjøre arbeidet og vurdere det i forhold til kundens bestilling og dokumentere arbeidet på en hensiktsmessig måte. De bruker minimalt med tid til dokumentasjon.

Oppsummering Elektro.

- Det er stor overgang for elevene å gå over fra skole til opplæring i bedrift.
- Elevenes dokumentasjon / mappe brukes ikke i forbindelse med lærlingtilsettingen
- Imentor fungerer ikke hensiktsmessig som læringsplattform og har en del småfeil
- Lærlingene dokumenterer arbeidet de gjør i bedriften, men med helt annet innhold og omfang enn i skolen.

Design og håndverk/ Frisør - Troms

Intervju med lærling i frisørfaget

Lærlingen trives godt i bedriften og får gode tilbakemeldinger fra instruktøren. Hun får den hjelpen hun trenger.

Overgang skole – bedrift

Lærlingen mener det burde vært mer utplassering i VKI/ Vg2 for å bli bedre kjent med flere salonger. Arbeidsmåtene synes ganske lik i skole og bedrift. Oppgavene var å lage frisyre, og planene lå på FIFF. Hun hadde ønsket seg å lære mer om å blande farger og å farge hår i praksis, for å være bedre forberedt på arbeidet i salongen.

Bruk av dokumentasjon / mappe i lærlingtilsettingen

Det ble ikke spurt etter dokumentasjon i forbindelse med tilsettingen. Hun var på intervju og ble invitert til bedriften og fikk vaske før hun fikk lærlingplass.

Bruk av læringsplattform

Lærlingen liker ikke å dokumentere på FIFF og mener hun fikk for dårlig opplæring i hvordan det skulle gjøres. Hun kunne heller tenke seg å skrive i et Word-dokument, dersom dokumentasjonen skal være elektronisk.

Dokumentasjon knyttet til opplæring i bedrift.

Instruktøren og lærlingene bruker FIFF i bedriften. Instruktøren legger ut oppgaver på FIFF, som lærlingene skal gjøre og dokumentere. Det er ikke muligheter for å legge inn bilder og

annen dokumentasjon på PC i salongen fordi den sjeldent er ledig. Hun bruker ikke mobiltelefonen sin i salongen til å dokumentere med og tar sjeldent bilder. Hun kunne tenke seg å ta bilder og lime dem inn i en perm.

Intervju med instruktør i frisørfaget

Overgang skole – bedrift

Samarbeidet mellom salongen, skolen og opplæringskontoret er veldig bra, og overgangen fra skolen er ikke så stor. Oppgavene og dokumentasjonen er på mange måter ganske like. Og FIFF brukes både i skolen og i bedriften.

Bruk av dokumentasjon / mappe i lærlingtilsettingen

Fagansvarlig hadde kontakt med opplæringskontoret når lærling skulle tilsetes. Hun bad om råd og fikk anbefaling til hvilken lærling de skulle ta inn. Den som ble tilsatt hadde ikke praksisplass i bedriften. De hadde andre elever i praksis gjennom året. Hadde lærlingen en periode.

Hun intervjuet lærlingen og snakket i tillegg med læreren på skolen. Hun så ikke på noen dokumentasjon/mappe .

Bruk av læringsplattform

Det er litt arbeid å få dem til å ta bilder og å legge det inn. Har en lærling som ikke er i vandrebooka og hun vil ikke dokumentere. Det kan hende hun påvirker den andre lærlingen, slik at hun ikke er motivert for å dokumentere heller.

Dokumentasjon knyttet til opplæring i bedrift.

Lærlingene bruker FIFF i kommunikasjons- og dokumentasjonsarbeidet i salongen. Det er veldig greit, for der ligger alt. Det er lærlingene som dokumenter på FIFF, de andre i salongen skriver kartotek - hvilke produkter, for eksempel farge de har brukt og eventuelt en kommentar om hvordan resultatet ble. Det kan brukes i det daglige, for vi kan jo snakke om det de har gjort og skrevet.

Instruktøren synes FIFF fungerer godt og at det ikke krever noe ekstraarbeid. I FIFF må de ta bilder før og etter osv. og reflektere rundt og vurdere arbeid og læring. Lærlingene vil gjerne vise hva de gjør, men det er vanskelig å få dem til å dokumentere øvelsene på dukkehoder. Instruktøren mener det hadde vært morsomt å være bedre på dokumentasjon selv. Hun mener hun også lærer av å gå igjennom dokumentasjonen med lærlingene. Det er bra å gå tilbake på dokumentasjonen også for å se progresjonen. Selv om det er travelt, mener hun de må ta seg tid til det. Når de går tilbake, kan de diskutere detaljer i arbeidene. De viser jo, begrunner, reflekterer og vurderer arbeidene. Tilbakemeldingen er veldig viktig.

Samtale med LUT - frisørfaget

Overgang skole – bedrift

De har samarbeidet om årshjul og oppgaver. OK har mye ferdig for bedriftene og samarbeidet er godt. LUT er et nødvendig bindeledd mellom skole og bedrift, for å sikre helhet og sammenheng i

frisør opplæringen. Leder av opplæringskontoret prøver å få med de som ikke er med i kontoret. Samarbeidet fungerer fint mellom OK, skole og bedriftene. Viktig å skape felles forståelse for opplæringen, slik at lærlinger ikke blir billig arbeidskraft.

Bruk av dokumentasjon / mappe i lærlingtilsettingen

Dokumentasjonen brukes ikke i forbindelse med lærlingtilsettingen.

Bruk av læringsplattform

Både skole og bedrift bruker FIFF som lærings- og dokumentasjonsverktøy. Det fungerer fint. Men dokumentasjon er vanskelig å forstå, for elever må faktisk ha gjort noe, for å kunne dokumentere! De kan ikke bare skrive noe.

Dokumentasjon knyttet til opplæring i bedrift.

Bedriftene prøver ut FIFF som lærings- og dokumentasjonsverktøy, spesielt gjennom bruk av Arbeidslogg.

Generelt

Det trengs mer fart i arbeidet og prøvenemndene må integreres i arbeidet.

Evalueringsamtale med LUT – frisørfaget, juni 2008

I forkant av dette evalueringsmøtet har det vært møte i LUT. På dette møtet deltok Lærer fra skolen og leder av opplæringskontoret, som bedriftenes representant.

Evalueringen er basert på mål og delmål i prosjektet, og aktivitetene i prosjektet vurderes i lys av disse.

Mål 1: Forbedre kvaliteten på opplæringen i skole og bedrift og dermed elevens/ lærlingens egen læring.

Fylket bør sikre kvaliteten på opplæringen i bedriftene i frisørfaget. De bør ha et ansvar for kvaliteten og godkjenning av bedrifter, som holder mål. Opplæringskontret bør anbefales sterkt til bedrifter som trenger assistanse. Mange bedrifter jobber ikke godt nok med opplæringen og her bør fylket ta ansvar! Det er bedre med færre gode bedrifter enn mange som ikke fungerer. Alle bedriftene har tilbud om å være med i opplæringskontoret, så alle har sjansen til å bli bedre hvis de ønsker det. Bedriftene må få anledning til å lære å utføre en enkel dokumentasjon, og å lære å bruke FIFF fra første dag.

Forslag.

Fylket bør kreve at bedriftene: Levere opplæringsplan, dokumentere opplæringen med halvårssamtalene og egevaluering. De som ikke gjør det bør ikke godkjennes for å tegne lærekontrakter, eller godkjennes under forutsetning av at opplæringen forbedres og/ eller at de tilknytter seg opplæringskontoret.

Forventninger, arbeids- og ansvarsfordeling mellom fylket, skolen, OK og bedriftene må avklares, slik at aktivitetene kan gjøres som resultat av en felles prosess i prosjektet. Det er for eksempel viktig at ikke fylket gjør ting i bedriftene, som ikke passer med felles plan helheten og kan virke negativt på motivasjon og kvalitet.

Mål 2: Forberede hver enkelt elev/ lærling best mulig for arbeidslivet, til å bli en god fagarbeider og samfunnsdeltaker

Det har vært mange utfordringer i år med dokumentasjon og systematisk arbeid med læring i en del bedrifter. Prosjekt til fordypning, samordning av opplegg – vektlegging av bransjens behov for kompetanse, som er definert i samarbeid mellom skole, OK og bedrifter. Det største problemet har vært knyttet til skolen, spesielt Vg1, hvor elevene i VG1 ikke har fått velge det yrket de ønsker seg og Mange VG2 elever ikke har vært i arbeidslivet eller ikke har arbeidet i tråd med arbeidslivets krav. Arbeidsmåter og krav i Ptf bør samsvare og være i tråd med arbeidslivets krav og normer i større grad. Det gjelder også til en viss grad elevenes skolehverdag generelt sett og vektlegging av normal adferd som forventes av fagarbeidere. Elevene har i Vg1 vært prisgitt de tilbudene skolen har gitt. Yrkesforankringen i vid forstand må vektlegges mer generelt sett. Bruk av bedriftene i større grad og arbeid så likt arbeidslivets krav som mulig i skolen.

Mål 3: Gjennomføring av en helhetlig pedagogikk gjennom det fireårige opplæringsløpet, der hele læretiden (2 år i skole og 2 år i bedrift) preges av at elevene /lærlingen aktivt deltar i planlegging, gjennomføring og vurdering av eget læringsarbeid.

Elevmedvirkning

Elevene har rom for medvirkning, både i planarbeidet og i forhold til arbeidsoppgavene. Noen elever bruker muligheten, mens andre ikke vil være med på det – vil ha alt lagt i hendene. OK + bedrift. Kunder og oppgaver er styrt. Bedriftene vil ha faste rammer, for da er de trygge. Elev-/Lærlingmedvirkningen ligger i den enkelte arbeidsoppgaven i form av å velge løsninger/delarbeid/ metoder, design osv.

Når det gjelder deltagelse i overordenet planlegging, vil lærlingene delta og bestemme fordypning/ repetisjon fra oktober til januar siste læreår. Test i forhold til valgfri oppgave i slutten av januar. Ferdig før prøvesvenneprøve i april.

I skolen skjer dette etter påske. Elevene lager fordynings-/repestisjonsplan for perioden 1.april og fram til eksamen i juni. Her bestiller de også spesielle forelesninger, demonstrasjoner etc. etter behov i tråd med egen plan.

Helhetlig pedagogikk

Vg1 er ikke ute i bedrifter i løpet av skoleåret – kanskje kan de bruke arbeidslivet mer? For å sikre valg og å skape motivasjon og engasjement – inntrykkene er at praksis virker entydig positivt på elevenes læringsarbeid. De bør ut tidlig og bruke FIFF fra første året systematisk ved alle skolene i fylket. Innsyn for lærere, som grunnlag for kommunikasjon og tilpasset opplæring. Noe samarbeid om arbeidsoppgaver og opplegg, samt vurdering. Videre vil de åpne opp for direkte innsyn mellom OK og skolen. De vil samarbeid om felles årsplan og periode med utarbeiding av egne individuelle planer, som elevene og lærlingene må lage selv med utgangspunkt i egne behov.

Fast årsplan – temabasert

Faste oppgaver, med valgfrihet innenfor teksten både i planlegging, gjennomføring og vurdering

Delmål 1: Bidra til utvikling og utprøving av elektroniske mapper

Her har skolen og OK brukt FIFF dokumentasjon og mange har laget digitale mapper. Det har imidlertid vært lite tid til å finne gode systemer, men det skal det jobbes med nå – se plan. Det lages en håndbok for bruk av FIFF på en enkel og grei måte, for å samordne og gi en del eksempler ut fra årets erfaringer.

Plan: Kurs aug. sept. Med skole og bedrifter sammen (må se på hvor mange det blir i forhold til organisering av kurset). Legge bort manuelle permer og papirer og arbeide kun elektronisk når det gjelder dokumentasjon og opplegg.

Delmål 2: Utvikle gode samarbeidsarenaer for skole og lærebedrifter

LUT har vært et godt møtested, men det har vært vanskelig å finne tider som passer alle. Samarbeidet har vært godt. Det har vært godt samarbeid mellom OK og skolen, som har utviklet god kontakt både formelt og uformelt. Skolen og bedriftene møtes også på laugsmøter. Utfordringen har vært knyttet til å iverksette ønskelige tiltak og gode ideer. Lisbeth fra opplæringskontoret er sensor på VG2 frisør, som grunnlag for felles forståelse, tilrettelegging for tilpasset opplæring og videre utvikling i samarbeid mellom skole og bedrifter.

Videre: utvikle og legge gode ideer inn i systemet på FIFF, sånn at de blir integrert i helheten.

Delmål 3: Prøve ut samordning av mapper og bruk av opplæringsbok/ annen dokumentasjon av læretiden

Dette har vært gjort manuelt og elektronisk. I veien videre blir det bare elektroniske mapper og opplæringsbok. Disse er samordnet på FIFF.

Delmål 4: Sørg for spredning av gode resultater og eksempler fra prosjektet

Frisør har spredd erfaringer og gode eksempler i ulike sammenhenger til skoler, bedrifter og organisasjoner (DNF). De har spredd erfaringer om hva som har vært vanskelig, som grunnlag for opplærings- kurstiltak, og de gode eksemplene som kan vise hvordan det kan gjøres.

Oppsummering av evalueringen 06.06.08

Rammer: Fylkets delprosjektledere må brette opp armene og gjøre en innsats for å forholde seg til, legge til rette for og motivere prosjektdeltagerne. Skal prosjektet lykkes er det nødvendig med tilrettelegging fra fylkets side i tråd med felles inngåtte avtaler og ønsker fra bransjen (skoler og bedrifter i samarbeid). Dette gjelder for eksempel kurstilbud, evaluering/ intervjuer osv. Dette må samordnes og være del av det felles prosjektet.

Utstyr er greit. De fleste bedriftene har også etter hvert nettilgang.

OK trenger noe mer ressurser for oppfølging av Vandreboklærlingene. Det er en del ekstra arbeid, som medlemsbedriftene ikke bør betale. Tidligere fikk OK noen timers ekstra ressurs, men det er tatt bort nå. Det kan ha betydning for mulighetene til å prioritere prosjektet og for motivasjonen.

Læreforutsetninger

Prosjektdeltagerne trenger faglig oppdatering angående nye krav i Kunnskapsløftet og bruk av FIFF. Her arbeides det med samordning av felles oppdatering for skole og bedrifter.

Mange mangler kompetanse innen IKT. Fylket bør legge til rette for den oppdateringen som bransjen har behov for. Ønsker fra bransjen har ikke blitt prioritert. Det er viktig for prosjektet videre at prosjektdeltagerne blir tatt på alvor og at fylket legger til rette med utgangspunkt i de behovene prosjektdeltagerne har.

Mål

Elever og lærlinger arbeider godt i forhold til målene i læreplanene. De deltar i utforming og konkretisering av egne læringsmål. DH arbeider godt i forhold til målene i prosjektet og har lagt planer for videre utvikling.

Innhold

I VG1 arbeider elevene ikke nødvendigvis med innhold som passer for deres videre utdanning. Her bør det ses på muligheter for å gjøre noe med dette. I pft ved Breivang har elevene i år fått arbeide med det lærefaget, for eksempel frisør, dersom de har ønsket det. Det har vært en positiv utvikling. De har også dokumentert arbeidet sitt, slik at de kunne arbeide videre i en god progresjon når de har begynt på Vg2.

Læreprosess

Praktisk arbeid vektlegges både i skole og i bedrift. Det samarbeides videre om en samordning, som skal sikre god helhet og sammenheng og forberedelse for arbeidslivet. Elevene og til en viss grad lærlingene dokumenterer sitt eget arbeid. Skole, opplæringskontor og bedrifter vil fortsette samarbeidet for å gjøre dokumentasjonen så hensiktsmessig som mulig for alle aktørene i opplæringen.

Vurdering

Det har vært arbeidet med felles halvårsoppgaver, og disse skal videreutvikles nå, med spesielt fokus på utvikling av gode kjennetegn for vurdering av kvalitet og måloppnåelse.

Oppsummering Design og håndverk/ frisør.

Overgang skole – bedrift

Overgangen fra skole til bedrift går greit for elevene og samarbeidet fungerer godt mellom skole, opplæringskontor og bedrifter. Arbeidsoppgavene ligner på hverandre både i form og innhold, og praksis vektlegges i skolen, sammen med utvikling av teoretisk forståelse for arbeidet gjennom begrunnelser, refleksjoner og vurdering

Bruk av dokumentasjon / mappe i lærlingtilsettingen

Dokumentasjonen brukes ikke i forbindelse med lærlingtilsettingen

Bruk av læringsplattform

FIFFs lærings- og dokumentasjonsverktøy brukes både i skole og bedrift. Det fungerer godt i skolen og i noen bedrifter, mens andre synes det er vanskelig. Det har vært utfordrende å få elever og lærlinger til å dokumentere systematisk, særlig arbeidene på dukkehoder.

Opplæringen har vært for dårlig i bedriftene. De må få tilbud om opplæring, gjerne sammen med lærere. Opplæringskontoret og skolen vil arbeide for å få så mange som mulig av Vg1 design og håndverk og frisøravdelingene til å dokumentere opplæringen på FIFF. Det er en stor fordel at elevene lærer det fra første dag.

Dokumentasjon knyttet til opplæring i bedrift.

8 av 15 lærlinger har dokumentert 1 – 5 arbeider på FIFF i året 2007/ 2008 og 3 av 15 lærlinger har brukt mappefunksjonen i FIFF. Skolen bruker løsningen aktivt, og de fleste elevene har dokumentert arbeidet og lagt arbeidene i mapper (brukt mappefunksjonen). Skolen, opplæringskontoret og bedriftene må sammen videreutvikle dokumentasjonen, slik at den blir så hensiktsmessig som mulig – og i tråd med bransjens og skolens behov.

Oppsummering og anbefalinger for Vandreboka i Troms

Prosjektet synes å fungere godt i design og håndverk/ frisør, hvor samarbeidet er godt og det er lagt planer for videre utvikling til neste år. På elektro fungerer opplæringen godt i de to bedriftene vi har fått innsikt i, mens samarbeidet mellom skolen og bedriftene bør videreutvikles. Arbeids- og ansvarsfordeling i de øverste nivåene i prosjektorganisasjonen synes fremdeles uklar, og vi anbefaler fylkesprosjektleder å se nærmere på organisasjonsstrukturen i fylket (ref. statusrapport nr. 3).

Vi vil foreslå følgende anbefalinger for neste periode:

- Fylkeskommunen bør legge til rette for kompetanseheving i bedriftene, basert på det bedriftene mener de har behov for å lære.
- Vi foreslår at det gjøres forsøk på å integrere fellesfagene i skoleopplæringen.
- Dokumentasjonen i skole og bedrift bør videreutvikles i tråd med bransjenes behov. På design og håndverk/ frisør er utfordringene knyttet til å forbedre tilbudet om opplæring og til å forenkle dokumentasjonen så mye som mulig, mens elektro har hatt spesielle utfordringer knyttet til en teknisk løsning med Imentor som ikke har fungert tilfredstillende.
- På elektro foreslår vi at skolen og bedriftene samarbeider om å videreutvikle opplæringen og dokumentasjonsordningen i skolen, slik at den oppleves som mer relevant i forhold til de ulike lærefagene i utdanningsprogrammet.
- På design og håndverk/ frisør, bør det arbeides for å integrere de bedriftene som ikke er med i opplæringskontoret, slik at de kan være med på utviklingen i bransjen på linje med de som er med i dag. Det bør også samarbeides med lærere i Vg1 design og håndverk for å videreutvikle opplæringen for å sikre relevans i fagopplæringen fra første dag også utover prosjekt til fordypning.